

راه‌های گذار از ناامنی شرق کشور در گفت‌وگوی ایران با مولوی عبدالحمید امام جمعه اهل سنت زاهدان

تکفیری‌ها پایگاه مردمی در سیستان و بلوچستان ندارند

▲ ابراهیم بهشتی

به نظر من مهمترین مسأله مشارکت

دادن بیشتر مردم در امور و توجه به ظرفیت‌های استان برای توسعه و پیشرفت است. اگر مردم مورد توجه قرار بگیرند و احساس تبعیض وجود نداشته باشد، خود آن‌ها بهترین کمک برای برقراری امنیت هستند. هر چند مردم منطقه هیچ همراهی با این رفتارها و اقدام‌های تروریستی ندارند و مخالف هستند. در اینجا مردم شیعه و سنی در کنار هم زندگی می‌کنند و مشکلی با هم‌دلی ندارند. این نکته را هم باید یادآور شد که این اتفاق‌ها در سطح شهرها و مرکز استان رخ نمی‌دهد و به مناطق مرزی محدود شده است. اما جو روانی و رسانه‌ای که در استان و کشور ایجاد می‌شود، جو مناسبی نیست و آسیب‌های زیادی را به مردم منطقه وارد می‌کند.

■ این گروه‌های تروریستی چقدر تحت تأثیر برداشت‌های تندروانه از آموزه‌های دینی هستند. به نظر شما آن‌ها ارتباطی با گروه‌های تکفیری یا القاعده دارند؟

افرادی که از ایران فرار می‌کنند و به پاکستان و افغانستان می‌روند، در معرض گروه‌های تکفیری و تندرو مذهبی قرار می‌گیرند که درصدد ارتباط با اینها و تحریک شان بر می‌آیند. گروه‌های مخالف با نظام جمهوری اسلامی ایران سعی می‌کنند با استفاده از این افراد، اهداف خودشان را دنبال و ضرباتی به نظام وارد کنند.

■ شما به عنوان یک چهره مذهبی درباره جریان‌های تکفیری که امروز به مسأله مهمی در جهان اسلام تبدیل شده چقدر تحلیل دارید؟ این گروه‌ها از کجا و چرا سر برآورده‌اند؟

در بسیاری از کشورهای اسلامی متأسفانه جریان‌های تکفیری به خاطر رفتارهای حکومت‌ها شکل می‌گیرند،

یرون ۵ مرزبان ایرانی و انتقال آن‌ها به پاکستان توسط گروه‌های تکفیری تازه‌ترین اقدام تروریستی در منطقه مرزی بین ایران و پاکستان است که تلاش‌ها برای آزادی آن‌ها ادامه دارد. پیش از این و در سال‌های گذشته هم اتفاق‌های مشابه در مناطق مرزی رخ داده است. درباره ریشه‌های ناامنی در مناطق مرزی و بروز و نفوذ گروه‌های تندرو و تکفیری، گفت‌وگویی با مولوی عبدالحمید اسماعیل زهی امام جمعه اهل سنت زاهدان انجام دادیم. این عالم دینی اهل سنت تأکید دارد که با اتخاذ روش‌های اعتدالی می‌توان امنیت را برقرار کرد و استان را توسعه داد. گفت‌وگوی ما هر چند تلفنی بود و وعده دیدار و گفت‌وگوی مفصل‌تر و حضوری به وقت دیگری موکول شد، اما مصمیمت، صداقت و دغدغه‌مندی مولوی عبدالحمید فاصله زاهدان تا تهران را کوتاه کرد.

■ شما ریشه‌های بروز برخی ناامنی‌ها در مناطق مرزی را در چه می‌دانید؟

عوامل مختلفی در وقوع این حوادث نقش دارد. مثل توسعه نیافتگی استان و مشکلات اقتصادی موجود و همجوار بودن با برخی کشورهای دیگر. برخی از افرادی که ایجاد ناامنی می‌کنند، در سال‌های گذشته به دلایل مختلف از ایران خارج شده‌اند. آن‌ها عموماً پرونده‌های مختلف سیاسی یا غیرسیاسی داشته‌اند و فرار کرده‌اند. این افراد وقتی به خارج از کشور می‌روند با توجه به وضعیت منطقه و ناامنی در مناطق مرزی با افغانستان و پاکستان، شرایط را برای اخراج آفرینی مناسب می‌بینند.

■ برای رفع این معضل و خشکاندن ریشه‌های این ناامنی‌ها چه راهکارهایی به نظر شما می‌رسد؟

مهمترین بخش از سخنان مولوی عبدالحمید از این قرار است:

▲ برای رفع برخی ناامنی‌ها، مهمترین مسأله مشارکت دادن بیشتر مردم در امور و توجه به ظرفیت‌های استان برای توسعه و پیشرفت است.

▲ گروه‌های تندرو مذهبی و تکفیری زیاد دوام نمی‌آورند، چون مورد استقبال مردم قرار نمی‌گیرند و طرد می‌شوند.

▲ روش‌های اعتدالی باید در جامعه نهادینه شود. می‌توان اصول و شیوه‌های گفتمان اعتدال را در مدارس و دانشگاه‌ها یا در مدارس دینی و رسانه‌ها گنجاند و به بحث گذاشت.

▲ ریش سفیدان و بزرگان منطقه باید با استفاده از نفوذ خود به دولت کمک کنند.

حکومت‌هایی که مردم را در امور دخالت نمی‌دهند و حق و حقوق آن‌ها را رعایت نمی‌کنند؛ با چنین جریان‌هایی روبه‌رو می‌شوند. هر چند برداشتها و فهم‌های نادرست از آموزه‌های دینی هم تأثیر دارد، بنابراین اگر برخی حکومت‌های جهان اسلام به حقوق مردم احترام بگذارند، شاهد انزواي این جریان‌ها خواهیم شد.

■ آیا زمینه نفوذ آن‌ها در ایران و منطقه سیستان و بلوچستان وجود دارد؟ و اساساً این جریان‌ها مقطعی و گذرا هستند یا این‌که باید فکر

■ یعنی معتقدید برای جلوگیری از نفوذ گروه‌های تکفیری باید روشنگری بیشتری انجام شود؟

بله باید روشنگری کرد. باید از روش‌های درست و اعتدالی بهره گرفت. مثل همین اقدام‌ها و راهی که دولت آقای روحانی انتخاب کرده است. این‌که باید حرف مخالف را شنید، باید با دیگران گفت‌وگو کرد و یک فضای آرام و بدون جنجال مهیا ساخت نکات خوبی است که می‌تواند مفید باشد.

■ به نظر شما گفتمان اعتدال و میانه‌روی می‌تواند راهکار مناسبی برای برقراری امنیت باشد؟ چطور می‌توان این گفتمان را فراگیر کرد؟

بله در روش اعتدالی می‌توان با مردم ارتباط برقرار کرد و تبعیض‌ها را از بین برد. باید در عمل نشان داد که بین شیعه و سنی تفاوتی نیست. مردم می‌خواهند در مدیریت‌ها و سمت‌های محلی از آن‌ها استفاده شود. آقای روحانی و دولت ایشان تا الان خوب عمل کرده‌اند. روش‌های اعتدالی باید در جامعه نهادینه شود. برای این کار باید صاحب نظران و مسئولان نظری‌ای خود را بدهند. می‌توان اصول و شیوه‌های این گفتمان را در مدارس یا در مدارس دینی و رسانه‌ها گنجاند و به بحث گذاشت. کشور ما و بخصوص منطقه ما از تندروری و افراط آسیب دیده است. بهترین راه همین میانه روی و اعتدال است که مورد تأکید و تأیید دین هم هست.

■ شما اشاره کردید که مشکلات اقتصادی و توسعه نیافتگی استان یکی از دلایل اصلی بروز ناامنی‌ها است فکر می‌کنید سفر استانی دولت به سیستان بتواند گشایشی در این زمینه ایجاد کند؟

بله احساس می‌شود که دولت به این مسأله توجه داشته است. این سفر نشان از توجه و اهتمام دولت به مشکلات استان سیستان و بلوچستان است.

■ در دولت جدید دستیار ویژه برای امور اقلیت‌ها و قومیت‌ها ایجاد شده است آقای یونسی به عنوان مسئول ذریب‌به استان سیستان و بلوچستان سفر کرد. شما هم دیداری با ایشان داشتید. نگاه دستیار رئیس‌جمهوری را چگونه دیدید؟

آقای یونسی از انسان‌های آگاه، متین و خوشفکری هستند که نگاه خوبی نسبت به قومیت‌ها و اقلیت‌ها دارند. من هم با ایشان دیدار داشتم و با هم گفت‌وگو کردیم. مواضع آقای یونسی و دولت در خصوص قومیت‌ها و اقلیت‌ها مواضع مناسبی است که امیدواریم در عمل هم محقق شود. امیدواریم بعد از یک دوره ۴ ساله در دولت یازدهم بخشی از مشکلات استان سیستان و بلوچستان و بخصوص نواحی مرزی برطرف شود. دولت آقای روحانی کارهای خوبی را در دست اقدام دارد. توجه به شرق کشور با تمرکز بر سیستان و بلوچستان، شناسایی ظرفیت‌ها و بخصوص تلاش برای برقراری امنیت از راه‌های مردمی و فرهنگی مغتنم است.

■ اگرچه فراهم کردن امنیت و ایجاد زمینه برای سرمایه‌گذاری در استان وظیفه دولت است، اما متنفذان و ریش‌سفیدان محلی و بومی در این خصوص چه مسئولیتی دارند؟

ریش‌سفیدان و بزرگان منطقه هم باید کمک کنند. آن‌ها هم برای حل مشکلات باید از نفوذ خود و از سرمایه‌های خود بهره ببرند و به دولت کمک کنند. همه باید دست در دست هم دهیم. دولت به تنهایی نمی‌تواند کار خاصی بکند. البته دولت هم باید از ریش‌سفیدان و بزرگان کمک بخواهد و به آن‌ها میدان دهد و مردم را در امور مختلف مشارکت دهد. مثلاً مدیران محلی را از افراد بومی انتخاب کند.